

Gymnázium Ľudovíta Štúra v Trenčíne

Učebné osnovy

Stupeň vzdelania: ISCED 3A

Študijný odbor: 7902 J – gymnázium

Zameranie školského vzdelávacieho programu: -

Predmet: seminár zo slovenského jazyka a literatúry

Obsah a rozsah predmetu:

Ročník	štvrtý
Počet hodín týždenne	4
Počet hodín ročne	120

Výchovno-vzdelávacie ciele a stratégie predmetu:

Rozšírenie a systematizácia učiva zo slovenského jazyka a literatúry, príprava na maturitnú skúšku a prijímacie pohovory na VŠ, prehĺbovanie rozvoja čitateľských a interpretačných schopností žiakov, rozvíjanie aktívneho záujmu o literatúru, získanie schopnosti tvorivo rozmýšľať o literatúre a jej funkciách v živote človeka, práca s literárnymi ukážkami, interpretovanie vlastného čitateľského zážitku na základe textov, ovládanie jazykového systému slovenčiny v jej jednotlivých zložkách, schopnosť spisovne a jazykovo primerane komunikovať v ústnej i písomnej forme jazyka, výchova k hrdosti na materinský jazyk. Podrobnejšie v predmete slovenský jazyk a literatúra.

Štvrtý	Téma, obsahový a výkonový štandard	Počet hodín a prierezové témy
	OŠ: Obraz človeka v jednotlivých literárnych obdobiach, základné znaky a charakteristika období, autori, diela, žánre, interpretácia úryvkov z najvýznamnejších diel, čítanie s porozumením, videoprezentácia diela a diskusia k dielam.	4 OSR, MEV
	Starovek: veľká epika – epos (Homérove eposy, epos o Gilgamešovi), dráma – antická tragédia (Sofokles).	4 OSR, MVK
	Stredoveká literatúra – kultúrny a jazykový rozvoj v období Veľkej Moravy, pôvodná a prekladová literatúra, legenda ako žáner (Proglas, Moravsko-panónske legendy).	2 OSR

	<p>Humanistická a renesančná literatúra – vznik nových žánrov veľkej a strednej epiky: novela a román (Cervantes). Prínos Shakespeara do vývinu dramatickej literatúry (Hamlet, Romeo a Júlia).</p> <p>Klasicizmus – osvietenké myslenie a jeho odraz v slovenskej klasicistickej literatúre (Kollár, Hollý, Bernolák).</p> <p>Romantická literatúra – romantický hrdina v svetovej literatúre, autoštylizácia predstaviteľov romantickej literatúry v ich dielach (Goethe, Puškin), historický román (Hugo). Slovenská romantická literatúra – motív túžby po slobode a vyjadrenia lásky k rodnej zemi v dielach štúrovcov. Vplyv ústnej ľudovej slovesnosti na romantickú literatúru. Epická báseň – forma a prostriedky. Regionálny význam štúrovcov (E. Štúr a Trenčín).</p> <p>Realistická literatúra – porovnanie téma hrdinov v sociálnom a psychologickom svetovom románe (Balzac, Dostojevskij, Tolstoj). Poviedka a novela v slovenskej realistickej literatúre, odlišnosti v rôznych etapách vývinu realizmu v slovenskej literatúre (Kukučín, Tajovský, Timrava, Urban).</p> <p>Literárna moderna – symbolizmus a avantgardné smery v svetovej a slovenskej lyrike obdobia moderny. (Baudelaire, Rimbaud, Apollinaire, Krasko)</p> <p>Medzivojnová literatúra – odraz 1. svetovej vojny v slovenskej svetovej literatúre, expresionizmus (Remarque, Urban). Vplyv avantgardných smerov na slovenskú medzivojnovú lyriku (Smrek, Lukáč, Fabry, Novomeský, Dilong). Miesto lyrizovanej prózy v slovenskej literatúre – hrdina a výrazové prostriedky (Figuli, Chrobák). Sociálny typ hrdinu v medzivojnovom románe (Cíger-Hronský).</p> <p>Slovenská dramatická tvorba od realizmu po medzivojnové obdobie – znaky drámy, motívy, realistická dráma, existenciálna dráma (Tajovský, Stodola, Bukovčan).</p> <p>Mladý človek v literatúre – revolta mladých voči spoločnosti v literatúre 20. storočia, jazyk mladých ako výrazový prostriedok literatúry (Salinger, Bítnici, Mitana)</p> <p>Rôzne formy prejavu humoru v literatúre – irónia, paródia, druhy humoru (Lasica – Satinský, Štepka). Humor v lyrike (Feldek, Hevier).</p> <p>Ženská hrdinka a jej vývin v jednotlivých literárnych epochách. Emancipácia ženskej hrdinky. Súčasná akčná hrdinka v modernej literatúre (Tolstoj, trilógia Milénium).</p> <p>Rôzne podoby lásky - putovanie motívu lásky v svetovej a slovenskej literatúre .</p> <p>Postmoderna. Čítanie textov : nová výpoveď o svete.</p> <p>Literatúra zábavy, hravosti a nonsensu.</p>	<p>4 OSR, MVK, MEV</p> <p>4 OSR</p> <p>6 OSR,MEV, TPZZ</p> <p>6 OSR,MVK, MEV</p> <p>4 OSR</p> <p>8 OSR,MEV</p> <p>4 OSR, MEV</p> <p>4 OSR,MVK, OZŽ</p> <p>2 OSR</p> <p>2 OSR,MEV</p> <p>2 OSR</p> <p>4 OSR</p>
--	---	--

	<p>Literatúra v mojom živote – prezentácie, referáty a diskusia žiakov o vlastných čitateľských zážitkoch.</p> <p>VŠ: žiak vie stručne charakterizovať literárne obdobia základnými znakmi, chápe vývoj literárnych žánrov, vie vymenovať základné diela a autorov.</p> <p>Vie čítať texty s porozumením, charakterizovať hrdinov, motívy ich konania. Vie odlišovať dejové línie a vysvetliť kompozíciu diela jej funkciu.</p> <p>Žiak vie prečítaný text interpretovať z hľadiska žánru, výrazových prostriedkov, štýlu autora a významového posolstva diela.</p> <p>Je schopný diskutovať o diele, zaujať postoj k textu a verbalizovať svoje čitateľské zážitky. Je schopný pripraviť a prezentovať svoje čitateľské zážitky formou referátu či prezentácie.</p> <p>Jazyková zložka - OŠ:</p> <p>Jazyková komunikácia, druhy, princípy komunikácie. Práca s informáciami, zdroje informácií, spôsoby záznamu textu.</p> <p>Textotvorný proces: jazykové štýly, štýlotvorné činitele. Slohové postupy a slohové útvary.</p> <p>Bežná komunikácia: hovorový štýl, ústne monologické a dialogické útvary, písomné útvary, moderné útvary bežnej komunikácie.</p> <p>Oficiálna komunikácia. Administratívny štýl. Útvary administratívneho štýlu: životopis. motivačný list, sťažnosť atď.</p> <p>Lexikálna rovina jazyka. Lexikológia. Slovná zásoba a jej systém. Obohacovanie slovnej zásoby. Frazeologizmy. Tvorenie obrazných pomenovaní.</p> <p>Slovníky.</p> <p>Rozprávací slohový postup, druhy rozprávania, kompozícia rozprávania. Typy rozprávača, pásmo rozprávača a postáv.</p> <p>Opisný slohový postup, druhy opisu, kompozícia opisu. Charakteristika, druhy charakteristiky. Beletrizovaný životopis.</p> <p>Masmediálna komunikácia, publicistický štýl. Spravodajské útvary, analytické útvary, beletristické útvary.</p> <p>Morfologická rovina jazyka. Slovné druhy. Plnovýznamové a neplnovýznamové slovné druhy. Gramatický tvar slova, menné a slovesné gramatické kategórie.</p> <p>Syntaktická rovina jazyka. Vety podľa modálnosti. Vetné členy, vetné sklady. Veta podľa členitosti a zloženia. Súvetie – prirad'ovacie a podrad'ovacie.</p> <p>Vedecká, odborná a pracovná komunikácia. Náučný štýl. Znaky, kompozícia a členenie textov, súdržnosť textov. Výkladový slohový postup. Výklad, úvaha, referát.</p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>OSR</p> <p>2</p> <p>OSR</p> <p>2</p> <p>OSR,MEV</p> <p>2</p> <p>OSR</p> <p>6</p> <p>OSR, OZŽ, ENV</p> <p>6</p> <p>OSR</p> <p>4</p> <p>OSR, OZŽ, ENV</p> <p>6</p> <p>OSR, MEV</p> <p>6</p> <p>OSR</p> <p>6</p> <p>OSR</p> <p>6</p> <p>OSR</p> <p>6</p>
--	---	--

	<p>Zvukové jazykové prostriedky. Fonetika a fonológia. Systém slovenských hlások. Znelostná asimilácia. Diakritika, interpunkcia. Prozodické vlastnosti reči. Štylistické využitie zvukovej stránky jazyka. Výslovnosť a pravopis cudzích slov.</p> <p>Grafické jazykové prostriedky. Pravopisné princípy. Rytmické krátenie. Pravopisné príručky a práca s nimi. Všeobecné poznatky o jazyku. Vznik a vývin jazyka . Písmo. Formy národného jazyka. Vznik a vývin spisovného jazyka. Jazyková kultúra.</p> <p>VŠ: Žiak ovláda jednotlivé zložky jazykového systému a vie ich aplikovať vo vlastnej komunikácii, Ovláda slohové postupy a ich využitie v jazykových štýloch. Ovláda používa pravopis a výslovnosť a vie vysvetliť ich pravidlá. Ovláda systém slovenskej gramatiky a vie analyzovať text z hľadiska gramatických zákonitostí. Vie rozdeliť systém slovnej zásoby a využívať ho vo vlastných prácach. Ovláda znaky základných slohových útvarov a vie vytvoriť vlastný jazykový prejav v ústnej i písomnej funkcii s využitím daných objektívnych i subjektívnych štýlotvorných činiteľov. Vie pracovať s rôznymi druhmi textov a prameňov a využívať pri svojej práci jazykové príručky a slovníky. Vie vytvoriť vlastnú prezentáciu, referát, diskusný príspevok. je pripravený na maturitnú skúšku.</p> <p>Použitá literatúra: učebnice z jazyka a literatúry 1. až 4. ročníka, cvičebnice.</p> <p>Vzdelávací program vychádza z požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.</p>	<p>OSR,MEV</p> <p>4</p> <p>OSR</p> <p>4</p> <p>OSR, MEV, MVK</p>
	<p>Metódy a formy vyučovania:</p> <p>Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry budeme uplatňovať rôzne metódy, postupy a formy práce: skupinové vyučovanie, práca s IKT, príprava a prezentácia projektov, problémové vyučovanie, literárne exkurzie, návšteva knižnice, besedy, atď.</p> <p>Hodnotenie a klasifikácia predmetu: Hodnotiť a klasifikovať sa bude podľa Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl čl.6</p> <p>Učebné zdroje:</p> <p>učebnice z literatúry - 1. až 4. ročníka, cvičebnice, čítanky.</p> <p>Vzdelávací program vychádza z požiadaviek štátneho vzdelávacieho programu.</p>	